

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Litterære institutioner i Nordjylland

Jørgensen, Jens Lohfert

Publication date:
2018

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Jørgensen, J. L. (2018). *Litterære institutioner i Nordjylland*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

AAU MATCHMAKING
AALBORG UNIVERSITET

LITTERÆRE INSTITUTIONER I NORDJYLLAND

JENS LOHFERT JØRGENSEN

© AALBORG UNIVERSITET 2018
MED STØTTEFRA SSE-MIDLER

Indhold

Indledning	1
Definition af litterære institutioner	3
Kortlægning af litterære institutioner i Nordjylland	5
Præsentation af institutioner kontaktede for interviews	9
Interviewguide	11
Sammendrag af de gennemførte interviews.....	13
Konklusioner på de gennemførte interviews	18
Anbefalinger på baggrund af de gennemførte interviews.....	19
Litteraturliste	20

Indledning

Målene med denne undersøgelse er at identificere litterære institutioner i Nordjylland, der er relevante som praktiksteder for KA-studerende på Dansk på Aalborg Universitet, at synliggøre arbejdsmuligheder inden for institutionerne for de studerende og at synliggøre de studerende som ressource for institutionerne. Projektet forløber i tre faser: Den første er en kortlægning af offentlige og private litterære institutioner i Nordjylland. Den anden er en gennemførelse af kvalitative interviews med udvalgte institutioner med fokus på deres erfaringer som praktiksted, de muligheder, som de tilbyder de praktikstuderende og deres forventninger til dem. Den tredje fase er udarbejdelsen af denne rapport.

Incitamentet for projektet er dels en forventning om, at det arbejdsmarked, som de studerende møder efter at have afsluttet deres uddannelse, er under forandring. Det, der primært forandrer sig, er ansættelsesmulighederne inden for de gymnasiale uddannelser. Forventningen baserer sig, udover på løbende samtaler med de dimitterende kandidater, på de to dimittendundersøgelser for KA-uddannelsen i Dansk, som Karrierecentret på Aalborg Universitet har gennemført i henholdsvis 2014 og 2017. Mens 70 % af de adspurgte i undersøgelsen fra 2014 svarer, at de arbejder på de gymnasiale uddannelser, er dette tal i undersøgelsen fra 2017 tilsyneladende faldet til 22 %.¹ Et andet incitament er at imødekomme de studerendes interesse for at komme i praktik andre steder end på de gymnasiale uddannelser i det praktikforløb, der ligger på uddannelsens 9. semester. Endelig tager undersøgelsen afsæt i en personlig, faglig interesse for at undersøge den litterære kultur i Nordjylland, som er blevet vakt i forbindelse med min undervisning i valgfaget Litteratursociologi i forårssemesteret 2015 og 2017. Her beskæftigede vi os, med Lars Furulands ord, med studiet af "litteraturen som socialt fænomen och som system och institution i samhället" (Furuland 1995: 193), og fik et indblik i, hvor omfattende et socialt fænomen, litteratur er, og i hvor høj grad der udfolder sig et litterært liv uden for bogen som medium.

I løbet af den periode, undersøgelsen har forløbet over, har jeg vejledt en studerende, der har skrevet speciale om forfatterskoletendenser (Abrahamsen 2018).

¹ I undersøgelsen fra 2017 nævnes de gymnasiale uddannelser i modsætning til i undersøgelsen fra 2014 ikke eksplicit, men via opgørelsen af diverse øvrige parametre fremgår det, at det er det arbejdsområde, der er tale om.

Sammen med hende har jeg besøgt institutioner og i det hele taget diskuteret nogle af undersøgelsens implikationer.

Undersøgelsen er støttet af Aalborg Universitets SSE-midler (SMV Samarbejdsparathed og Engagement).

Jens Lohfert Jørgensen, november 2018.

Hvad er en litterær institution?

En institution defineres i *Ordbog over det danske sprog* blandt andet som et “foretagende der varetager bestemte opgaver, ofte af samfundsmæssig karakter” og som en “tradition, foreteelse eller ordning der kendetegner et samfund eller en større gruppe mennesker, og som er baseret på sædvane, vedtægter, love el.lign.” (www.ordnet.dk) En institution kan altså både være en konkret organisation eller virksomhed, der har til huse på en specifik lokation, og et sæt af handlemønstre og tankeformer med en vis udbredelse og varighed, som opretholdes gennem fælles forestillinger om et givent emne, fx litteratur. De to betydninger af ordet er sammenhængende. Den litterære institution forstået som en tradition udgøres af et netværk af konkrete organisationer og virksomheder, der, med Lars Handestens ord, “deler en række mere eller mindre eksplicite forestillinger om, hvad god litteratur er, kan og skal.” (Handesten 2018: 19) Det vil fx sige organisationer som Statens Kunstfond og Forfatterskolen, forlag som Gyldendal og Lindhardt & Ringhof, litteraturredaktionerne i nyhedsmedierne, universiteternes litteraturafdelinger og bibliotekerne.

I Handestens formulering fremstår den litterære institution som den gode smagsvogter. Den har traditionelt – det vil sige siden 1700-tallet, hvor litteraturen gjorde sig fri af sin tilknytning til kirken og kongemagten og blev et relativt autonomt felt – opretholdt sine forestillinger om god litteratur ved at lægge afstand til den litteratur, der er præget af kommercielle interesser. Denne centrum/periferi-tankegang er imidlertid under opbrydning i dag, som Handesten også påpeger. Det bliver mere og mere tydeligt, at det, som Pierre Bourdieu benævner som det litterære felt (Bourdieu 1995), ikke længere udgør et område med et centrum, men en række delfelter med hver deres centrum. Det gælder både geografisk, aldersmæssigt og kønsmæssigt. I København smager litteraturen anderledes end i provinsen, hvor højskolerne er bærere af en stærk litterær kultur, der ikke er (helt) sammenfaldende med den, man finder i hovedstaden. Der er specifikke forlag, litterære priser, forfatterskoler og tidsskrifter helliget børne- og ungdomslitteratur, som til gengæld ofte negligeres af den voksne litterære institution. Og der findes en kvindelig litterær kultur, som kommer til udtryk i specifikke litterære genrer som *chicklit*, og diskuteres i specifikke fora på internettet og i læsegrupper.

Dertil kommer, at de konkrete organisationer og virksomheder, der tidligere definerede den litterære institution, er i forvandling, måske endda i splid med sig selv: For nylig kunne man fx læse i *Politiken*, at den nyansatte administrerende direktør for Gylden-

dal, Morten Hesseldahl, mener at forlaget skal udgive færre bøger, som flere læser: “Der findes intet lettere i verden end at lave et forlag med bøger, der ikke bliver læst.” (*Politiken* 02.10.18) Det fik *Information* til at fremstille forlaget som scene for en kamp mellem visioner, og til at gå i brechen for forlagschefen, der varetager de litterære interesser: “Gyldendals fremtid som landets vigtigste forlag for skønlitteratur står og falder med Simon Pasternak.” (*Information* 13.11.18) “Den litterære institutions karakter netop nu er, at den består af flere og ofte stridende institutioner og modinstitutioner”, skriver Handesten (Handesten 2018: 46) Mens det litterære tidsskrift fx ikke længere spiller den toneangivende rolle, som det tidligere har spillet, er bloggerne ved at blive institutionaliseret gennem blogkollektiver som *Promenaden og BogBlogger* og årlige generalforsamlinger.

Disse opbrydningstendenser gælder også for de nordjyske litterære institutioner, som denne artikel kortlægger. De er naturligvis alle litterære institutioner i betydningen konkrete organisationer og virksomheder, og de forholder sig på forskellige måder til den litterære institution forstået som tradition, der håndhæver forestillinger om god litterær smag. Nogle befinder sig på kanten af disse traditioner, som den aalborgensiske forfatter-skole *The South Gate Society School of Creative Writing*, der i høj grad beskæftiger sig med populære litterære genrer, mens nogle af er placeret ret centralt i den, som Det danske Forfatter- og Oversættercenter Hald, der siden midten af 1970’erne har været et landskendt litterært samlingssted og forfatterrefugium. Nogle er – i hvert fald tilsyneladende – på vej ind i den litterære institution, som litteraturfestivalen *Ordkraft*, der efter at være blevet afholdt hvert år siden 2011, nu præsenterer sig selv som “Danmarks Ord- og Litteraturfestival” på sin hjemmeside (www.ord-kraft.dk), mens andre er på vej ud af den som Aalborg Hovedbibliotek, der i lighed med landets øvrige folkebiblioteker p.t. undergår en forvandling fra litterær dannelsesinstitution til kulturformidlingsinstitution. Fælles for dem alle er, at de beskæftiger sig med litteratur i en eller anden form, og at de er mulige praktiksteder for de danskstuderende på Aalborg Universitet.

Kortlægning af litterære institutioner i Nordjylland

Kortlægningen omfatter følgende overordnede grupper af organisationer og virksomheder, der er udvalgt efter nogle indledende sonderinger:² Forlag, forfatterskoler og skrivekurser, skriveklubber, højskoler, festivaler, bogbyer, litterære selskaber, forfattermuseer og mindestuer, forfatterforeninger, medier, biblioteker.³ Kortlægningen vægter inklusivitet fremfor eksklusivitet, fx udgiver ingen af de forlag, der bliver nævnt, skønlitteratur. Det gælder også for institutionernes lokationer: I tilfælde, hvor det er skønnet hensigtsmæssigt, er der også medtaget institutioner i Region Midtjylland. De med * markerede institutioner er efterfølgende blevet kontaktet for et interview på baggrund af deres repræsentativitet og af en vurdering af deres velegnethed som praktiksteder for de dansk-studerende på Aalborg Universitet.

Forlag

- Basis Tryk, Nordre Ringgade 4, 9330 Dronninglund: www.basistryk.dk
- Forlag1, Østergade 35, 9690 Fjerritslev: www.forlag1.dk
- *Forlaget Edutasia, Gammel Gugvej 17A, 9000 Aalborg: www.edutasia.com
- Scangraphic Digital, Karlskogavej 10, 9200 Aalborg SV
- *Aalborg Universitetsforlag, Skjernvej 4A, 9220 Aalborg Øst: www.aauforlag.dk

Forfatterskoler og skrivekurser

- *Brønderslev Forfatterskole, Parkvej 61, 9700 Brønderslev:
<https://www.bronderslevbib.dk/temaer/bronderslev-forfatterskole>
- *South Gate Society School of Creative Writing, Trekanten Bibliotek & Kulturhus, Sebbesundvej 2a, 9220 Aalborg Øst: www.thesouthgatesociety.com
- Den Lille Forfatterskole, Sind Skolerne i Aalborg, Bispensgade 5-7 2., 9000 Aalborg:
www.sindskolerne.dk
- Christines forfatterværksted: www.christinelundjakobsen.dk

² Jeg har i dette arbejde blandt andet trukket på de analyser af litterære institutioner i Nordjylland, som de studerende på valgfaget Litteratursociologi på BA-uddannelsen i Dansk, Aalborg Universitet, gennemførte i forårssemesteret 2015.

³ Mette Hargaard, BA-studerende i Dansk, Aalborg Universitet, har været ansat som studentermedhjælper til at hjælpe med kortlægningen.

Skriveklubber

- 9000 ord: www.9000ord.dk
- Ordkraft skriveklub: Aalborg Hovedbibliotek, Rendsburggade 2, 9100 Aalborg

Højskoler

- Hald Ege Højskole, Videbechs Allé 137, 8800 Viborg: www.hoejskolen.dk
- *Vrå Højskole, Højskolevej 1, 9760 Vrå: www.vraahojskole.dk

Litteraturfestivaler

- Ingstrup Bogby Festival, Ingstrup, 9480 Løkken: www.ingstrupbogby.dk
- *Kulturmoedet Mors, Holmen 7C, 7900 Nykøbing Mors: www.kulturmoedet.dk
- Litterære dage i Løkken, Løkken Litteratur- og Kulturhistoriske Forening, Lonesvej 38, 9800 Hjørring: www.palle-rosenkrantz-festival.dk
- Læsø Litteraturfestival, Smedievejen 2, 9940 Læsø : www.laesokunsthil.com
- *Ordkraft, Aalborg Hovedbibliotek, Rendsburggade 2, 9100 Aalborg: www.ordkraft.dk

Bogbyer

- BOGBY9520, Jyllandsgade 11, 9520 Skørping: www.bogby9520.dk
- Ingstrup Bogby, Ingstrup, 9480 Løkken: www.ingstrupbogby.dk

Litterære selskaber

- Aksel Sandemose Selskabet, Østervang 19, 7800 Skive: www.sandemose.dk
- Drachmannklubben, Markvej 23, 9990 Skagen, : www.drachmannklubben.dk
- Foreningen for Boghaandværk, Riget Consult, Hvedevænget 5, 9000 Aalborg: www.boghaandvaerk.dk
- J.P. Jacobsen Selskabet, Thisted Museum, Jernbanegade 4, 7700 Thisted: <http://www.jpjselskabet.dk>
- Kaj Munk Selskabet, Elme Allé 8, 9000 Aalborg: www.kajmunkselskabet.dk
- Limfjordsegnens Litteratursamvirke, Sallingsundvej 18, 7870 Roslev
- Skandinavisk Kriminal-selskab, Højbovangen 24, 9200 Aalborg SV
- *Aakjær-selskabet, Jenlevej 6, 7870 Roslev: <https://aakjaerselskabet.dk>

Forfattermuseer og mindestuer:

- Drachmanns Hus, Hans Baghs Vej 21, 9990 Skagen: www.drachmannshus.dk
- Jenle, Jenlevej 6, 7870 Roslev: www.aakjærskabet.dk
- *Johannes V. Jensen Museet, Søndergade 48, 9640 Farsø: www.jensenmuseet.dk
- J.P. Jacobsen Mindestue, Thisted Museum, Jernbanegade 4, 7700 Thisted:
<http://museumthy.dk/forside.aspx>
- Skjoldborgs Hus, Skippergade 6, Øsløs, 7742, Vesløs:
www.museumthy.dk/afdelinger/skjoldborgs-hus.aspx
- Thit Jensens Mindestue: Torvet 1, 9640 Farsø: www.thitjensen.dk

Forfatterforeninger

- *Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald, Hald Hovedgaard, Ravnsbjergvej 76, 8800 Viborg: www.haldhovedgaard.dk

Medier

- Akademisk Kvarter. Tidsskrift for Humanistisk Forskning, Aalborg Universitet, Kroghstræde 3, 9220 Aalborg Øst: <http://www.akademiskkvarter.hum.aau.dk>
- Kulturkapellet. Tidsskrift for Kunst og Kulturformidling, Aalborg Universitet, Kroghstræde 3, lok. 2.204: www.kulturkapellet.dk
- Nordjyske MEDIER, Langagervej 1, 9220 Aalborg Øst: : www.nordjyske.dk

Hovedbiblioteker

- Biblioteket i Thy: Tingstrupvej 19, 7700 Thisted: www.kulturrummet.dk/bibliotek
- Brønderslev Bibliotek, P.N. Jensens Plads 5, 9700 Brønderslev:
www.bronderslevbib.dk
- Frederikshavn Kommunes Biblioteker, Parallelvej 16, 9900 Frederikshavn:
www.bibl.frederikshavn.dk
- Hjørring Bibliotekerne, Østergade 30, 9800 Hjørring: www.hjbib.dk
- Jammerbugt Bibliotekerne, Rotfeldsvej 11, 9460 Brovst:
www.jammerbugtbibliotekerne.dk
- Læsø Bibliotek, Byrum Hovedgade 58, 9940 Læsø: www.biblioteket.laesoe.dk
- Mariagerfjord Bibliotekerne, Adelgade 28-30, 9500 Hobro:

www.mariagerfjordbibliotekerne.dk

- Rebild Bibliotekerne, Grangårdsvej 13, 9530 Støvring: www.rebildbib.dk
- Vesthimmerlands Biblioteker, Søndergade 24, 9600 Aars: www.vhbib.dk
- *Aalborg Bibliotekerne, Rendsburggade 2, 9100 Aalborg:
www.aalborgbibliotekerne.dk

En væsentlig bonus ved denne kortlægning er selve synliggørelsen af de litterære institutioner. Det er fx bemærkelsesværdigt, at der er to byer i Nordjylland, der brander sig selv som bogbyer, at der afholdes fem årlige litteraturfestivaler, og at der findes en lang række litterære selskaber og forfattermuseer og mindestuer. Det vidner om en relativ rig folkelig litterær kultur i regionen. Her kan Aakjærselskabet fremhæves, der med sine knap 2500 medlemmer ifølge selskabet egen hjemmeside er “et af Europas allerstørste litteraturselskaber for klassiske forfattere.” (<https://aakjaerselskabet.dk>)

Præsentation af institutioner kontaktede for interviews

Forlaget Edutasia er en privat virksomhed med mellem fem og ni ansatte, der udvikler og sælger kurser og kursusmateriale til undervisning i IT, ledelse, projektstyring og sprogindlæring. Forlaget beskrives på dets hjemmeside som “en af Danmarks største producenter af e-learning” (www.edutasia.com)

Aalborg Universitetsforlag er en selvejende institution med tre ansatte, hvoraf dets direktør også er forlagsredaktør og kontaktperson til forfattere. Forlaget drives som en erhvervsdrivende fond på nonprofitbasis, hvilket indebærer, at eventuelt overskud anvendes til at styrke forlagets publiceringsvirksomhed. Formålets formål er at udgive forsknings- og formidlings- og undervisningspublikationer. De fleste af forlagets forfattere er tilknyttet Aalborg Universitet.

Brønderslev Forfatterskole er en forfatterskole for unge i alderen 13-20, der drives med støtte fra Kulturstyrelsen, Brønderslev Kommune og den Nordjyske Kulturaftale. Skolen har en enkelt fastansat i en 20 %-stilling, mens undervisningen på skolens årlige skrivekursus varetages af praktiserende forfattere. Forfatterskolen afholder desuden løbende workshops og deltager i diverse litterære arrangementer, ligesom den hvert år udgiver en antologi med kursisternes tekster.

South Gate Society School of Creative Writing er en privat, engelsksproget forfatterskole, der finansieres af deltagerbetaling. Skolen har to fastansatte medarbejdere, hvoraf skolens stifter og leder er fuldtidsansat og dens medstifter er ansat i en 50 %-stilling. Skolen udbyder hhv. en et- og en fire-årig uddannelse og har seks forskellige linjer. Skolens mål er at uddanne de studerende i kreativ skrivning for at forberede dem til et arbejdsliv som forfattere eller som skribenter tilknyttet virksomheder og institutioner, hvor denne færdighed efterspørges.

Vrå Højskole er en selvejende institution, der finansieres af stats- og evt. kommunalt tilskud, elevbetaling og økonomiske bidrag fra en skolekreds, der udgør skolens formelle og juridiske bagland. Højskolen arbejder på et Grundtvig-Koldsk grundlag og har knap 50 ansatte. Højskolen henvender sig primært til unge og har et fokus på kreative fag. Dens kursusudbud er varierende, men den udbyder p.t. fx en “H.C. Andersen Summercamp”, et “Forfatterkursus” og et “Fortællerkursus”.

Kultur mødet Mors er en selvejende institution, der drives med midler fra primært Morsø Kommune og Region Nordjylland. Kultur mødet er et forum for diskussion af kunst og

kultur, der hvert år afholdes over to dage i slutningen af august måned med deltagelse af en række kunstnere, kulturarbejdere, kulturpolitiske aktører og erhvervsfolk. Kultur-mødets ledes af en direktør i samarbejde med en bestyrelse, der primært er sammensat af regionale og kommunale politikere. De øvrige tilknyttede medarbejdere er ansatte i Morsø Kommune og Region Nordjylland og har mødet som et af deres arbejdsområder.

Ordkraft er en ord- og litteraturfestival, der hvert år afholdes over tre dage i april måned i og omkring kulturcentret Nordkraft. Festivalen er en forening etableret med en bestyrelse, der har et bredt fundament i Aalborgs kultur-, uddannelses-, og erhvervsliv, og den finansieres af et kommunalt tilskud, fondsbevillinger, sponsorater og entré-indtægter. Festivalens primære drivkraft er Aalborg Bibliotekerne i tæt samarbejde med Nordjyske Medier og Fokus Folkeoplysning. Organiseringen af festivalen varetages af en projektleder, ansat i en 50 %-stilling, i samarbejde med en redaktionsgruppe. De fleste af de øvrige tilknyttede medarbejdere er ansatte på Aalborg Bibliotekerne.

Aakjærskabet er et litteraturselskab med fokus på Jeppe Aakjærs forfatterskab, folkeoplysende indsats og eftermæle. Selskabet er en forening, der drives af en bestyrelse af frivillige og finansieres af et kommunalt tilskud og indtægter fra selskabets virksomhed. Ud over litteraturselskabet museet "Kunstnerhjemmet Jenle", et forlag, en boghandel og en e-butik.

Johannes V. Jensen Museet er en selvejende institution, der finansieres af et årligt kommunalt driftstilskud. Museet, der har til huse i Jensens barndomshjem i Farsø, drives af en bestyrelse og har en ansat leder i en 50 %-stilling.

Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald er en selvejende institution, der finansieres af stats- og kommunalt tilskud, midler fra EU, fonde og foreninger og indtægter fra centrets virksomhed. Centret har tre fuldtidsansatte, hvoraf centerlederen varetager kontakten til forfattere. Det fungerer primært som arbejdsrefugium for forfattere og oversættere, men opererer også som kursus- og mødecenter og organiserer kulturelle begivenheder.

Aalborg Bibliotekerne er en kommunal institution med ca. 150 ansatte. Udover dets daglige arbejdsområder, der udover brug af biblioteket omfatter en række aktiviteter for alle aldersgrupper, er biblioteket involveret i mange varierende projekter.

Interviewguide

Interviewene blev gennemført fysisk eller pr. telefon med udgangspunkt i følgende liste over bruttospørgsmål, der blev tilrettet det specifikke interview. Interviewene havde en varighed på mellem 15 og 30 min.

Om institutionen

- Beskriv kort institutionens formål, organisering, væsentligste arbejdsopgaver og økonomiske grundlag
- Hvor mange medarbejdere er I?

Om praktikophold

- Har I haft universitetsstuderende i praktik?

Hvis nej:

- Ville I overveje det? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Hvis ja:

- Hvilke fagkombinationer havde de praktikstuderende?
- Har I haft praktikstuderende fra Danskstudiet?

Hvis nej:

- Ville I overveje det? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Hvis ja:

- Hvor lange har praktikperioderne været?
- På Danskstudiet ligger praktikperioden i slutningen af de studerendes uddannelsesforløb (på 9. semester). Praktikperioden ligger som regel i oktober/november måned og er af op til tre ugers varighed. Hvordan lyder det for jer?
- Hvilke typer af opgaver arbejder de praktikstuderende med?
- Er der nogle specifikke typer af opgaver, som I mener er oplagte for praktikstuderende fra universiteterne?
- Hvilke kompetencer forventer I, at de praktikstuderende har?
- Er der nogle genkommende problematikker angående praktikforløbene, som det er vigtigt at være opmærksom på?
- Hvad forventer I at de praktikstuderende får ud af praktikforløbet?
- Er der andet, som det er vigtigt at få nævnt i denne forbindelse?

- Må jeg nævne institutionen som en praktikmulighed for vores studerende og henvise dem til dig?

Af de 11 institutioner, jeg henvendte mig til, gennemførte jeg interviews med ni. Aakjær-selskabet afslog at deltage med henvisning til, at selskabet er drevet af en organisation af frivillige, og desuden holder vinterlukket fra midten af september, og derfor ikke ser sig i stand til at fungere som praktiksted. Forlaget Edutasia afslog med henvisning til, at varigheden på de danskstuderendes praktikperiode (op til tre uger) er for kort til at de studerende kan få et tilstrækkeligt udbytte af et ophold i virksomheden. Denne problematik vender jeg tilbage til i sammendraget af interviewene i næste afsnit.

Sammendrag af interviews

Om institutionerne

De ni institutioner, som jeg gennemførte interviews med, arbejder, som det ses i de korte præsentationer af dem, på forskellige lovgrundlag og finansieres på forskellige måder. Dog er kun en af dem (South Gate Society School of Creative Writing) udelukkende en privat virksomhed. Det forhold, at de fleste af institutionerne er helt eller delvist offentligt finansierede har muligvis en betydning for deres fleksibilitet med hensyn til at tage imod praktikstuderende. Med hensyn til antallet af medarbejdere er institutionerne også vidt varierende: Fra én 20 %-stilling (Brønderslev Forfatterskole) til godt 150 fuldtidsansatte (Aalborg Bibliotekerne). De fleste af dem har dog færre end fem medarbejdere. Det kan både have en positiv og en negativ indflydelse på, hvordan de fungerer som praktiksteder.

Institutionernes erfaringer som praktiksteder

Alle de interviewede institutioner har haft praktikstuderende – dog for noget tid siden for enkeltes vedkommende. Aalborg Bibliotekerne får endda så mange henvendelser om praktikophold, at der på deres hjemmeside henvises til en specifik ansat, der varetager kontakten. Få af institutionerne har imidlertid haft praktikstuderende fra Dansk – undtagelserne er Ordkraft og Brønderslev Forfatterskole. Netop disse to institutioner, der begge har en markant profil har tiltrukket praktikstuderende fra øvrige landsdele end Nordjylland. Blandt de øvrige fagkombinationer, som de praktikstuderende på de ni institutioner har haft, nævnes Kommunikation og Digitale Medier oftest (af Aalborg Universitetsforlag, Kulturmødet Mors, Vrå Højskole og Aalborg Bibliotekerne). Det giver et fingerpeg om, hvem de Danskstuderende kommer til at konkurrere med om stillinger efter endt uddannelse.

Om praktikperiodens længde og placering

Alle de interviewede institutioner har kun erfaringer med længere praktikophold af minimum tre måneders varighed, og nogle er helt afvisende over for praktikophold på op til tre uger. Det gælder fx Forlaget Edutasia, der af den grund som tidligere nævnt afslog at deltage i undersøgelsen. I en mail skriver Tina Nøhr Stenild fra forlaget:

2-3 uger virker imidlertid som en meget kort praktikperiode [...]. Vi er en lille virksomhed, hvor opgaverne varierer meget dag for dag, og hvor meget få opgaver er egentlige standardopgaver, som en studerende vil kunne gå ind og varetage 'fra højre'. Derfor vil det være for ressourcekrævende for os. [...] Dog er det vigtigste for mig, at de studerende også får noget med herfra, og det vil i vores virksomhed ikke kunne lade sig gøre på så kort tid. (Stenild 2018)

Flere institutioner giver dog også udtryk for, at de er villige til at designe et forløb, som vil opleves som meningsfuldt for de praktikstuderende, selvom det er væsentligt kortere end de forløb, som de har erfaring med. Christian Langelund Hansen fra Aalborg Bibliotekerne udtaler, at der er stor rift om praktikpladserne på Hovedbiblioteket, og omtaler ansøgningsprocessen som et nåleøje, som de studerende skal igennem, men at han gerne vil samarbejde med underviserne på Dansk om at skræddersy et praktikforløb, hvor de studerende kommer i berøring med forskellige aspekter af bibliotekets arbejdsområder (Hansen 2018).

For andre institutioner er udfordringen praktikperiodens placering i oktober-november: Kulturmødet Mors finder sted torsdag-lørdag den næstsidste uge i august. Den store arbejdsbyrde ligger i månederne op til mødets afholdelse, mens efterårsmånederne er de mest stille, og primært anvendes til at evaluere det overståede møde. Susanne Jørgensen udtaler, at Kulturmødet Mors vil være positivt indstillet over for praktikansøgninger fra danskstuderende, "hvis det kan passe tidsmæssigt i forbindelse med afviklingen af mødet." (Jørgensen 2018) Undervisningen på Brønderslev Forfatterskole finder sted hvert år i uge 31 i juli-august, og det er ifølge Louise Eltvéd Krogsgård helt oplagt, at praktikstuderende er tilstede i dette tidsrum, fordi det giver det bedste indblik i, hvordan skolen fungerer, og arbejdet resten af året i høj grad følger op på undervisningen. Hun tilbyder endda at betale kost og logi for en praktikstuderende i ugen (Krogsgård 2018).

Endelig er selve arbejdsdagens længde en udfordring for enkelte institutioner, særligt dem med få ansatte. Pernille Herold fra Aalborg Universitetsforlag udtaler, at det på grund af arbejdspresset på forlaget vil være vanskeligt at have en praktikant på fuld tid i tre uger, men at det kan lade sig gøre, hvis det er muligt at skalere arbejdstiden efter omfanget af opgaver (Herold 2018).

Om arbejdsopgaverne på praktikstederne

Flere af institutionerne (Vrå Højskole, South Gate Society School of Creative Writing, Ordkraft, Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald, Johannes V. Jensen Museet) tilkendegiver, at de har en forventning om, at de praktikstuderende har formuleret et konkret projekt, som de vil gennemføre i løbet af praktikperioden, og hvis relevans for institutionen danner grundlag for, om de bliver tilbudt en praktikplads. På South Gate Society School of Creative Writing tager praktikforløbene udgangspunkt i de studerendes specifikke interesser, som skolens leder, LeAnne Kline Christensen, lægger stor vægt på at identificere: “I actually like to take a lot of time in finding out what the students want to do, and then putting them on projects that they never thought that they would be allowed to do.” (Christensen 2018) Disse interesser danner så udgangspunkt for workshops, som de praktikstuderende gennemfører i skolens regi. Som konkrete eksempler nævner hun en workshop om computerspilsnarrativer og en om æstetisk filosofi. (Ibid.) Formuleringen af sådanne specifikke projekter vil på Dansk kræve, at forberedelsen af praktikperioden igangsættes tidligere end det er tilfældet nu.

De arbejdsopgaver, som praktikstuderende bliver involveret i på institutionerne, er meget varierende – også på de enkelte institutioner – men man kan udpege nogle overordnede typer:

Undervisning og undervisningsudvikling: Udvikling og gennemførelse af undervisning fremhæves som en opgave af Vrå Højskole, Brønderslev Forfatterskole, South Gate Society of Creative Writing og Johannes V. Jensen Museet. Peter Hørup, der er leder for sidstnævnte udpeger det som “helt oplagt, at museet laver noget for skoler og ungdomsuddannelser i kommunen” (Hørup 2018), og uddyber, at det både drejer sig om kontakt til skolerne, udvikling af undervisningsmateriale til dem og evt. undervisning.

Litteraturformidlingsopgaver: Det gælder stort set for alle institutionerne, at de arbejder med litteraturformidling, men det er en helt central opgave på Ordkraft, Aalborg Bibliotekerne og Brønderslev Forfatterskole. Ved litteraturformidling forstås her primært planlægning og afvikling af litterære arrangementer inklusive programplanlægning kontakt til forfattere og diverse praktiske opgaver, men det kan også dreje sig om at planlægning af udstillinger. Peter Hørup fra Johannes V. Jensen Museet nævner som en konkret opgave planlægningen af en udstilling om Jensen-familien i Farsø i forbindelse med at museet og

Thit Jensens Mindestue skal sammenlægges i 2019, en udstilling, der blandt andet skal have spiritisme som tema (Ibid.).

Kommunikationsopgaver: Også denne opgave er generel for alle institutionerne, men fremhæves som særlig relevant for praktikstuderende af Aalborg Universitetsforlag, Kulturmødet Mors og Ordkraft. Det drejer sig især om arbejde med hjemmesider og sociale medier, men også om skrive formidlende artikler om institutionen, som Louise Eltved Krogsgård fra Brønderslev Forfatterskole nævner som en opgave (Krogsgård 2018).

Tekstredigerings- og korrekturopgaver: Fremhæves som en opgave af Aalborg Universitetsforlag og Brønderslev Forfatterskole. På forfatterskolen drejer opgaven sig om redigering af forfatterskolens årlige antologi af tekster, skrevet af skolens elever, mens det på forlaget primært drejer sig om korrekturlæsning.

Øvrige arbejdsopgaver: Pia Schnoor fra Vrå Højskole fremhæver fundraising som en central opgave, og som et område, der rummer mange muligheder for studerende på Dansk, “hvis de forfiner deres sprog og bliver gode til at arbejde med sproget.” (Schnoor 2018). Susanne Jørgensen fra Folkemødet Mors har en plan om at etablere et “frivilligakademi”, der har til formål at give frivillige medarbejdere “nogle redskaber til at arbejde med events” (Jørgensen 2018), og som hun kunne tænke sig at involvere praktikstuderende i. Peter Q. Rannes fra Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald nævner forfatterrefugiets funktioner som et arbejdsområde, der kan være interessant for praktikstuderende, og derudover arkivarbejde (Rannes 2018). Hald Hovedgaard huser både et Peter Seeberg-arkiv og et arkiv for forlaget Arena.

Forventninger til de praktikstuderendes kompetencer

De fleste institutioner besvarer interessant nok dette spørgsmål ved først og fremmest at fremhæve nogle ønskværdige personlige kompetencer. Det gælder især – og logisk i lyset af forventningen om, at de studerende har formuleret et projekt, som de vil gennemføre i praktikperioden – om at udvise initiativ og kunne arbejde selvstændigt. “Jo mere man selv kan byde ind med, jo mere får man lov til” (Krogsgård 2018). Sociale kompetencer, åbenhed og en vis robusthed fremhæves også, især af Ordkraft og Folkemødet Mors, hvor man kommer til at arbejde sammen med mange forskellige interessenter. Endelig nævnes fleksibilitet med hensyn til arbejdsopgaver også. Susanne Jørgensen fra Folke-

mødet Mors udtrykker det således: “Det kan være, at det lige pludselig viser sig, at vi skal have flyttet 200 stole, og så tager man altså ved, uanset om man er kommunikationsekspert eller man er skraldemand.” (Jørgensen 2018) Blandt de faglige kompetencer, der nævnes, er især to gennemgående, nemlig evnen til at kommunikere primært skriftligt, men også mundtligt, og vel at mærke i et ikke-akademisk sprog, og interesse for at formidle litteratur.

Gennemgående problematikker i praktikophold

Institutionerne udtrykker generelt, at det har været særdeles givtigt for dem at have praktikstuderende, og i relativt mange tilfælde har praktikopholdene ført til ansættelser (Vrå Højskole, Folkemødet Mors, Aalborg Universitetsforlag) eller til længerevarende tilknytninger til institutionen (Ordkraft). Ingen af dem nævner gennemgående problematikker ud, men nogle har naturligvis oplevet specifikke problemer i forhold til individuelle praktikstuderende.

Forventninger til de studerendes udbytte af praktikforløbet

Dette spørgsmål har institutionerne generelt lidt vanskeligt ved at besvare, men nævner følgende forventninger:

- Et realistisk kendskab til arbejdsmarkedet
- Et kendskab til at arbejde på en projektbaseret institution, som er et generelt vilkår i kulturverdenen
- En oplevelse af at gode idéer omsættes til konkret indflydelse på institutionerne – og en oplevelse af det ansvar, der følger med indflydelse (Jørgensen 2018)
- En lyst til at vende tilbage til dansk med en forståelse af, hvordan man kan arbejde med litteratur og formidle den til andre (Rasmussen 2018b)

Alle de interviewede institutioner vil gerne præsenteres som mulige praktiksteder for de studerende på Dansk.

Konklusioner på de gennemførte interviews

- Institutionerne udtrykker generelt en stor velvillighed over for de studerende på Dansk som mulige praktikanter
- Alle institutionerne har erfaring med praktikstuderende, men få med praktikstuderende fra Dansk
- Relativt mange studerende har siden praktikforløbet bevaret en tilknytning til institutionerne
- Mange institutioner byder på meget varierende arbejdsopgaver, men de følgende er gennemgående: Undervisnings og undervisningsudvikling, litteraturformidling, kommunikationsopgaver, tekstredigering og korrekturlæsning
- Mange institutioner forventer, at de praktikstuderende møder op med et projekt, som falder inden for praktikstedets arbejdsområde, og som de vil undersøge i løbet af praktikperioden
- De personlige kompetencer, som institutionerne efterspørger, er initiativrigdom og evne til at arbejde selvstændigt, fleksibilitet og åbenhed
- De faglige kompetencer, som institutionerne især efterspørger, er evne til at kommunikere skriftligt og mundtligt og interesse for litteraturformidling
- En del praktiksteder efterlyser en større fleksibilitet mht. praktikperiodens varighed og placering

Anbefalinger på baggrund af de gennemførte interviews

På baggrund af de gennemførte interviews vil jeg anbefale, at Dansk tager følgende punkter op til overvejelse:

- At oprette et katalog over relevante praktiksteder ud over de gymnasiale uddannelser, som faget kontinuerligt forsøger at konsolidere ved at pleje kontakten til institutionerne, og at udvide via de netværk, som underviserne hver især indgår i
- At gøre praktikperioden mere fleksibel, så den kan imødekomme de specifikke arbejdsbetingelser, der gælder for de individuelle institutioner. Det ville være gavnligt, hvis praktikperioden i relevante tilfælde kunne starte om sommeren, jf. Jørgensen 2018, eller at den kunne udvides, jf. Stenild 2018
- At starte forberedelsen af praktikken allerede på 8. semester, så studerende kan få tid til at formulere et projekt, der er specifikt relevant for det praktiksted, de skal ud på, som det efterspørges af en række af de interviewede institutioner, og så de evt. kan deltage i relevante aktiviteter før den egentlige praktikperiode starter, jf. Krogsgård 2018
- At udbyde en nogle valgfag på KA-uddannelsen i Dansk, der retter sig mod de faglige kompetencer, som praktikstederne forventer, at de studerende har. Det kunne fx være et valgfag i skriftlig kommunikation på hjemmesider og sociale medier og/eller et valgfag i litteraturformidling. Det ville være gavnligt, at de studerende i sådanne tilfælde arbejder med realistiske opgaver, der evt. er blevet stillet i samarbejde med institutioner uden for universitetet

Litteraturliste

- Abrahamsen, Natasja Grønkjær (2018): *Forfatterskoletendenser. En kortlægning og institutionsanalytisk undersøgelse af de danske forfatterskoler anno 2018*. Kandidatspeciale, Dansk, Aalborg Universitet.
- Andersen, Carsten (2018): "Ny direktør for Gyldendal vil udgive flere krimier." *Politiken* 02.10.18.
- Bourdieu, Pierre (1995): *The Rules of Art. Genesis and Structure of the Literary Field*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Christensen, LeAnne Kline (2018): Interview med LeAnne Kline Christensen, South Gate Society School of Creative Writing.
- Furuland, Lars (1995): "Litteratur och samhälle". I: Erland Munch-Petersen (red.) *Litteratursociologi*. Ballerup: Dansk Biblioteks Center, 2. udg.
- Handesten, Lars (2018): *Litteraturen rundt. Aktører i det litterære felt*. København: Samfundslitteratur.
- Hansen, Christian Langelund (2018): Interview med Christian Langelund Hansen, Aalborg Bibliotekerne.
- Herold, Pernille (2018): Interview med Pernille Herold, Aalborg Universitetsforlag.
- Hørup, Peter (2018): Interview med Peter Hørup, Johannes V. Jensen Museet.
- Jørgensen, Susanne (2018): Interview med Susanne Jørgensen, Kulturmødet Mors.
- Karrierecentret, Aalborg Universitet (2014): *Dimittendundersøgelse 2014. Det Humanistiske Fakultet. Rapport for Kandidatuddannelsen i Dansk, AAU, Aalborg*. Aalborg: Aalborg Universitet.
- (2017): *Dimittendundersøgelse 2017. Det Humanistiske Fakultet. Rapport for Kandidatuddannelsen i Dansk, AAU, Aalborg*. Aalborg: Aalborg Universitet.
- Krogsgård, Louise Eltved (2018): Interview med Louise Eltved Krogsgård, Brønderslev Forfatterskole.
- Nielsen, Peter: "Gyldendals fremtid som landets vigtigste forlag for dansk skønlitteratur står og falder med Simon Paternak." *Information* 13.11.18
- Rannes, Peter Q. (2018): Interview med Peter Q. Rannes, Det Danske Forfatter- og Oversættercenter, Hald Hovedgaard.
- Rasmussen, Karen Margrethe (2018a): Mailkorrespondance med Aakjærskabet.
- Rasmussen, Ove Hesselbjerg (2018b): Interview med Ove Hesselbjerg Rasmussen, Ordkraft.
- Schnoor, Pia (2018): Interview med Pia Schnoor, Vrå Højskole.
- Stenild, Tine Nøhr (2018): Mailkorrespondance med Tine Nøhr Stenild, Forlaget Edutasia.